

STRUČNI ISPITI U ARHIVSKOJ STRUCI
- POPIS ISPITNE LITERATURE - *

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske i zakonodavstvo u području kulture

Sadržaj predmeta:

Ustav Republike Hrvatske, teritorijalno-administrativna podjela Republike Hrvatske, sustav državne uprave, lokalna i područna (regionalna) samouprava, javne ustanove.

Radno zakonodavstvo i propisi.

Zakoni i propisi na području kulture i zaštite kulturnih dobara, međunarodne konvencije o zaštiti kulturnih dobara.

Literatura:

- obvezna:

1. Ustav Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 85/10 – pročišćeni tekst)
2. Zakon o sustavu državne uprave (»Narodne novine« broj 190/03 – pročišćeni tekst, 199/03 i 79/07)
3. Zakon o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 101/98, 15/00, 117/01, 199/03 i 77/09)
4. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (»Narodne novine« broj 199/03, 30/04, 136/04, 22/05, 44/06, 5/08 i 77/09)
5. Uredba o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (»Narodne novine« broj 21/02, 78/03, 131/06, 41/07, 70/08)
6. Zakon o općem upravnom postupku (»Narodne novine« broj 47/09)
7. Zakon o državnim službenicima (»Narodne novine« broj 92/05, 107/07 i 27/08)
8. Zakon o radu (»Narodne novine« broj 149/09)
9. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine« broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07 i 125/08)
10. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine« broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09 i 88/10)
11. Europska kulturna konvencija – Pariz, 19. prosinca 1954. (»Narodne novine« Međunarodni ugovori broj 1/99)
12. Konvencija o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba – Haag, 14. svibnja 1954. s pripadajućim Pravilnikom i Protokolima (»Narodne novine« Međunarodni ugovori broj 6/02 i 11/05),
13. Konvencija o mjerama zabrane i sprječavanja nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara – Pariz, 14. studenoga 1970. (»Službeni list« Međunarodni ugovori. i drugi sporazumi, br. 50/1973)
14. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine – Pariz, 23. studenoga 1972. (»Službeni list« Međunarodni ugovori. i drugi sporazumi, br. 56/1974.)
15. UNIDROIT-ova Konvencija o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima, sklopljen u Rimu 24. lipnja 1995. (»Narodne novine« Međunarodni ugovori broj 5/00)

2. Zaštita arhivskog gradiva

Sadržaj predmeta:

Svrha zaštite. Materijali i sredstva za pisanje, vrste oštećenja arhivskog gradiva, uzročnici oštećenja (kemijski, biološki, fizikalni), procjena ugroženosti i faktori rizika od nastupanja oštećenja.

Preventivna zaštita arhivskog gradiva, uvjeti smještaja i čuvanja, uloga zgrade u zaštiti gradiva, organizacija prostora unutar zgrade, spremišta, čitaonice, radni prostor i ostali prostori, oprema i uređenje arhivskih spremišta, zaštitna sredstva i postupci, zaštita gradiva u korištenju.

Saniranje i otklanjanje oštećenja, uloga konzerviranja i restauriranja u zaštiti gradiva, tehnike i postupci restauriranja, postupci masovnog konzerviranja i restauriranja, značenje dokumentiranja konzervatorsko-restauratorskih radova.

Sigurnosno i zaštitno snimanje.

Zaštita gradiva u slučaju rata, elementarnih nepogoda i nesreća.

Literatura:

- obvezna:

1. Adcock, E.P. IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom (prijevod s engleskog). Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb 2003.
2. HRN ISO 11799 : 2003. Informacije i dokumentacija – Zahtjev za pohranu dokumenata, arhivske i knjižnične građe
3. Ivanović, J. Priručnik iz arhivistike. I. dio. HDA, Zagreb, 2010. (poglavlje *Prostor i oprema*, str. 182-199)
4. Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva (»Narodne novine« broj 65/04)
5. Mušnjak, T. Zaštita arhivskog gradiva. u: Stručni ispiti za zaštitu i obradu arhivskog gradiva. Priručnik. Drugo izdanje. HDA. Zagreb, 2010., str. 157-184.

- dodatna:

1. Duchein, M. Archive Buildings and Equipment. Second Edition. ICA Handbooks Series, vol. 6. K.G.Saur, München, New York, London, Paris, 1988.
2. Konvencija o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba – Haag, 14. svibnja 1954. (»Narodne novine« Međunarodni ugovori broj 12/93), s pripadajućim Pravilnikom i Protokolima
3. Mikrobiološka destrukcija spomenika kulture. Zbornik radova. HRZ. Zagreb, 2000.
4. Plathe, A. UNESCOV program hitnih mjera za zaštitu vitalnog gradiva u slučaju oružanih sukoba. U: Arhivski vjesnik 43 (2000), str. 77-90.
5. Pravilnik o zaštiti i očuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (»Narodne novine« broj 63/04)

3. Informatika

Sadržaj predmeta:

Osnovni pojmovi informacijske i komunikacijske tehnologije, građa računala, hardver i softver, osobna računala, operativni sustavi i aplikacije, periferni uređaji, računalne mreže i komunikacije.

Struktura i organizacija podataka, obrada teksta i slike, osnove oblikovanja baza podataka.

Sigurnost računalnih sustava i zaštita podataka, osnovna sredstva i postupci zaštite osobnih računala i računalnih mreža.

Internet tehnologije, elektronička pošta, osnove oblikovanja i korištenja mrežnih sadržaja i usluga.

Primjena informacijskih tehnologija u arhivima, računalna obrada i opis arhivskog gradiva, primjena informacijskih tehnologija u upravljanju, pretraživanju i korištenju arhivskog gradiva, uređaji, tehnike i postupci u digitalizaciji arhivskog gradiva.

Literatura:

- obvezna:

1. ECDL: European Computer Driving Licence: Syllabus 5.0. Pro-mill, Varaždin, 2009.
2. Habraken. J. Vodič kroz Microsoft Office XP (prijevod s engleskoga). Miš, Zagreb, 2002.
3. Petric, D. Brzi vodič kroz Internet. BUG & SysPrint, Zagreb, 2003.
4. Sušan, D. Brzi vodič kroz osobna računala. BUG & Sys Print, Zagreb, 2003.

4. Arhivistika

Sadržaj predmeta:

Predmet i zadaća arhivistike, povijesni razvitak arhivistike kao discipline, odnos arhivistike prema povijesnim i informacijskim znanostima.

Pojam i definicija arhiva, pisani dokument u prošlosti i nastanak arhiva, povijest i razvitak arhivske službe u svijetu, vrste arhiva, međunarodne organizacije i udruge na području arhivske djelatnosti, povijesni razvitak i ustroj arhivske službe u Republici Hrvatskoj.

Zadaće i nadležnosti arhiva, arhivi i javna uprava, arhivi kao javne ustanove na području kulture, organizacija rada u arhivima, stručni poslovi u arhivu.

Arhivska terminologija, pojam, obilježja i struktura arhivskog gradiva, arhivski fond i zbirka, osnovna arhivistička načela i koncepti (provenijencija, pertinencija, organski rast, prvobitni red), vjerodostojnost i autentičnost dokumenta, životni ciklus dokumenta.

Vrednovanje arhivskog gradiva, teorije i metodologije vrednovanja, izvori vrijednosti arhivskog gradiva, informacijska i evidencijska vrijednost, postupak vrednovanja i dokumentacija o vrednovanju.

Sređivanje i opis arhivskog gradiva, struktura i organizacija gradiva, oblikovanje i povezivanje arhivskih jedinica, opis arhivskog gradiva i izrada obavijesnih pomagala, vrste, sadržaj i struktura obavijesnih pomagala.

Dostupnost i korištenje arhivskog gradiva, pravo na pristup informacijama, zaštita vlasničkih prava, zaštita privatnosti, rad s korisnicima.

Literatura:

- obvezna:

1. Pregled arhivskih fondova i zbirke Republike Hrvatske, sv. 1. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2006. (poglavlje *Arhivska služba u Republici Hrvatskoj* i te uvodna poglavlja za pojedine arhive)
2. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine« broj 105/97)
3. Ivanović, J. Priručnik iz arhivistike. I. dio. HDA, Zagreb, 2010.
4. Keeping Archives (3. izd). Australian Society of Archivists, Canberra, 2008.
5. Babić, S. Vrednovanje gradiva. u: Stručni ispiti za zaštitu i obradu arhivskog gradiva. Priručnik. Drugo izdanje. HDA. Zagreb, 2010., str. 113-126.
6. Kolanović, J. Vrednovanje arhivskog gradiva u teoriji i praksi. u: Arhivski vjesnik 38 (1995), str. 7-22.
7. ISAD(G). Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2001.
8. ISAAR(CPF). Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1999.
9. ISDF. Međunarodna norma za opis funkcija, (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2009.
10. ISDIAH. Međunarodna norma za opis ustanova s arhivskim gradivom, (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2009.
11. Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva (»Narodne novine« broj 90/02)
12. Pravilnik o predaji arhivskoga gradiva arhivima (»Narodne novine« broj 90/02)
13. Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva (»Narodne novine« broj 67/99)
14. Pravilnik o evidencijama u arhivima (»Narodne novine« broj 90/02).

- dodatna:

1. Cook, T. What is Past is Prologue: A History of Archival Ideas Since 1898, and the Future Paradigm Shift. U: *Archivaria* 43 (1997), str. 17-63.
2. Ham, F.G. Selecting and appraising archives and manuscripts. Society of American Archivists, Chicago, 1993.
3. Schellenberg, Th. *Modern Archives: Principles and Techniques*. Chicago 1956.
4. Stulli, B. *Arhivistika i arhivska služba – Studije i prilozi*. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1997.

5. Osnove arhivistike

Sadržaj predmeta:

Predmet i zadaća arhivistike, pojam i definicija arhiva, povijest i razvitak arhivske službe u svijetu, vrste arhiva, međunarodne organizacije i udruge na području arhivske djelatnosti, povijesni razvitak i ustroj arhivske službe u Republici Hrvatskoj.

Zadaće i nadležnosti arhiva, arhivi i javna uprava, arhivi kao javne ustanove na području kulture, organizacija rada u arhivima, stručni poslovi u arhivu.

Arhivska terminologija, pojam, obilježja i struktura arhivskog gradiva, arhivski fond i zbirka, osnovna arhivistička načela i koncepti (provenijencija, pertinencija, organski rast, prvobitni red), vjerodostojnost i autentičnost dokumenta, životni ciklus dokumenta.

Osnove vrednovanja arhivskog gradiva, sređivanje i opis arhivskog gradiva, vrste, sadržaj i struktura obavijesnih pomagala.

Dostupnost i korištenje arhivskog gradiva, pravo na pristup informacijama, zaštita vlasničkih prava, zaštita privatnosti, rad s korisnicima.

Literatura:

- *obvezna:*

1. Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske, sv. 1. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2006. (poglavlje *Arhivska služba u Republici Hrvatskoj*)
2. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine« broj 105/97)
3. Ivanović, J. Priručnik iz arhivistike. I. dio. HDA, Zagreb, 2010. (poglavlje *Arhivi i njihova djelatnost*)
4. Babić, S. Vrednovanje gradiva. u: Stručni ispiti za zaštitu i obradu arhivskog gradiva. Priručnik. Drugo izdanje. HDA. Zagreb, 2010., str. 113-126.
5. Lučić, M. Sređivanje i opis arhivskog gradiva. u: Stručni ispiti za zaštitu i obradu arhivskog gradiva. Priručnik. Drugo izdanje. HDA. Zagreb, 2010., str. 105-111.
6. ISAD(G). Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2001.
7. ISAAR(CPF). Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji (prijevod). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1999.
8. Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva (»Narodne novine« broj 90/02)
9. Pravilnik o predaji arhivskoga gradiva arhivima (»Narodne novine« broj 90/02)
10. Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva (»Narodne novine« broj 67/99)
11. Pravilnik o evidencijama u arhivima (»Narodne novine« broj 90/02).

6. Spisovodstvo

Sadržaj predmeta:

Značenje i uloga upravljanja spisima u poslovnim procesima, poslovni i informacijski aspekti spisovodstva, sadržaj i osobine spisovodstvenog sustava.

Zakonski propisi i norme u uredskom poslovanju u Republici Hrvatskoj, međunarodne norme u spisovodstvu.

Procesi u upravljanju spisima, oblikovanje i uvođenje spisovodstvenog sustava, spisovodstvena politika i odgovornosti, identifikacija i analiza zahtjeva za upravljanje spisima, organizacija uredskog poslovanja u javnim službama u Hrvatskoj.

Vrste i osobine spisa, oblikovanje, označavanje, obrada i korištenje dokumenata i spisa.

Spisovodstvene i uredske evidencije, organizacija, opis i indeksiranje spisa i dokumenata.

Rukovanje spisima u obradi, tehničko opremanje, odlaganje i zaštita spisa, vrednovanje i izlučivanje spisa, izrada popisa s rokovima čuvanja, predaja spisa arhivu.

Klasifikacijski plan spisa, svrha, struktura i način izrade klasifikacijskog plana spisa, primjena klasifikacijskog plana u organizaciji, vrednovanju i pretraživanju spisa.

Literatura:

- obvezna:

1. HRN ISO 15489 – Dokumentacija i informacije – Upravljanje spisima
2. Uredba o uredskom poslovanju (»Narodne novine« broj 7/09)
3. Pravilnik o jedinstvenim klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaralaca i primalaca akata (»Narodne novine« broj 38/88)
4. Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva (»Narodne novine« broj 90/02)
5. Pravilnik o predaji arhivskoga gradiva arhivima (»Narodne novine« broj 90/02)
6. Duranti, L. Arhivski zapisi: teorija i praksa. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2000.
7. Ivanović, J. Priručnik iz arhivistike. I. dio. HDA, Zagreb, 2010. (poglavlje *Upravljanje spisima i arhivi*)
8. MoReq2 Specification: Model Requirements for the Management of electronic Records. Luxemburg 2008.

- dodatna:

1. HRN ISO 23081-1:2008 Informacije i dokumentacija – Procesi rukovanja zapisima – Metapodaci za zapise – 1. dio: Načela (ISO 23081-1:2006)
2. HRI ISO/TR 26122 Informacije i dokumentacija – Analiza radnih procesa za zapise (ISO/TR 26122:2008)
3. National Archives of Australia. Designing and Implementing Recordkeeping Systems (DIRKS) Manual (<http://www.naa.gov.au/records-management/publications/DIRKS-manual.aspx>)
4. Bearman, D. Electronic Evidence: Strategies for Managing Records in Contemporary Organizations. Pittsburgh 1994.
5. Bućin, R. Skica razvoja uredskoga poslovanja u Hrvatskoj u jugoslavenskom kontekstu od 1945. do 1958. godine: od sveopćega šarenila do sustava jedinstvenih arhivskih znakova. Arhivski vjesnik 47(2004), str. 21-47.

7. Osnove spisovodstva

Sadržaj predmeta:

Zakonski propisi i norme u uredskom poslovanju u Republici Hrvatskoj, međunarodne norme u spisovodstvu.

Vrste i osobine spisa, oblikovanje, označavanje, obrada i korištenje dokumenata i spisa. Spisovodstvene i uredske evidencije, organizacija, opis i indeksiranje spisa i dokumenata.

Rukovanje spisima u obradi, tehničko opremanje, odlaganje i zaštita spisa, vrednovanje i izlučivanje spisa, izrada popisa s rokovima čuvanja, predaja spisa arhivu.

Klasifikacijski plan spisa, svrha, struktura i način izrade klasifikacijskog plana spisa, primjena klasifikacijskog plana u organizaciji, vrednovanju i pretraživanju spisa.

Literatura:

- obvezna:

1. Stručni ispit za zaštitu i obradu arhivskog gradiva – Priručnik. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2010.
2. HRN ISO 15489 – Dokumentacija i informacije – Upravljanje spisima
3. Uredba o uredskom poslovanju (»Narodne novine« broj 7/09)

8. Strani jezik

Sadržaj predmeta:

Čitanje, razumijevanje i prijevod stručnih tekstova.

Poznavanje stručne arhivističke terminologije.

Litreratura:

Pristupnik samostalno odabire stručni rad na stranom jeziku koji polaže.

9. Povijest filma

Sadržaj predmeta:

Pojava i počeci filma i filmske umjetnosti, razdoblja u povijesti filma i najznačajnija filmska djela i autori, razvitak filmske tehnologije, filmski žanrovi i vrste.

Povijest filma u Hrvatskoj, pojava i razvitak pojedinih filmskih žanrova, najznačajnija djela i autori, razvitak filmske produkcije u Hrvatskoj.

Filmska produkcija i organizacija snimanja, aktivnosti i sudionici u proizvodnji filma, žanrovske specifičnosti u produkciji filmova.

Distribucija i prikazivanje filma, filmski festivali, filmska kritika, zaštita prava, cenzura.

Filmski materijal i popratna filmska dokumentacija, materijal i dokumentacija koji nastaju pri snimanju filmova, žanrovske specifičnosti filmskog materijala i popratne dokumentacije.

Zaštita filmske baštine, propisi i norme u zaštiti filmske baštine, organizacija i rad filmskih arhiva, međunarodne organizacije, koje se bave zaštitom filmske baštine, organizacija zaštite filmske baštine u Republici Hrvatskoj.

Etički kodeks filmskih arhivista.

Literatura:

- obvezna:

1. Škrabalo, I. 101 godina filma u Hrvatskoj (1896-1997). Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1998.
2. Filmski leksikon. Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 2003.

3. Peterlić, A. Osnove teorije filma. Filmoteka 16, Zagreb, 1982 (2001.)
4. Majcen, V. Filmska djelatnost Škole narodnog zdravlja »Andrija Štampar« Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1995.
5. Majcen, V. Obrazovni film: Pregled povijesti hrvatskog obrazovnog filma. Hrvatski državni arhiv – Hrvatska kinoteka, Zagreb, 2001.

- *dodatna:*

1. Filmska enciklopedija. Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, I. i II. dio, Zagreb, 1986. i 1990.
2. Kukuljica, M. Čuvanje, zaštita i vrednovanje hrvatske filmske baštine, magistarski rad. Zagreb, prosinac 1996.

10. Filmska tehnologija

Sadržaj predmeta:

Osnovne vrste i tehnologije filmskog i audiovizualnog zapisa, povijesni razvitak tehnike i tehnologije za proizvodnju i obradu filmskog i audiovizualnog materijala.

Tehnološki postupci u obradi filmskog i audiovizualnog zapisa, snimanje, montaža, tehnička obrada i opremanje.

Formati filma, povijesni pregled pojavljivanja i korištenja pojedinih formata, vrste i svojstva filmske vrpce, vrste i namjena filmskog materijala koji nastaje u postupku snimanja i obrade filma.

TV i video tehnologija i video zapis, svojstva, formati i mediji videozapisa, digitalni videozapis.

Zaštita i čuvanje filmskog materijala, uzročnici oštećivanja i propadanja zapisa, tehničko opremanje i uvjeti čuvanja, pregled i provjera filmske vrpce.

Restauracija i rekonstrukcija filmskog gradiva.

Literatura:

- *obvezna:*

1. Peterlić, A. Osnove teorije filma. Filmoteka 16, Zagreb, 1982 (2001.)
2. Filmski leksikon. Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 2003.
3. Kukuljica, M. Zaštita i restauracija filmskog gradiva. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2004.

- *dodatna:*

1. Kukuljica, M. Metode, mjere i otvorena pitanja zaštite filmske građe (Iskustva Kinoteke Hrvatske na zaštiti Nacionalnog filmskog fonda). U: Arhivski vjesnik 36 (1993), str. 69-84.
2. Kukuljica, M. Vrednovanje i kriteriji za izlučivanje i trajnu pohranu filmske građe. U: Arhivski vjesnik 37 (1994), str. 101-114.

11. Restauracija i konzervacija arhivskog gradiva

Sadržaj predmeta:

Materijali i sredstva za pisanje, vrste i karakteristike papira, pergamene i filmskog materijala, vrste i kemijska svojstva tinti, degeneracijski procesi i njihovi uzroci.

Postupci i sredstva za ispitivanje materijala, kemijska i mikrobiološka analiza, dokumentiranje ispitivanja.

Vrste i uzročnici oštećivanja i propadanja gradiva na papiru, pergameni i filmu, utjecaj mikroklimatskih uvjeta na pojedine vrste materijala, prepoznavanje oštećenja i identificiranje uzroka.

Postupci i sredstva za čišćenje gradiva na papiru i pergameni, pojedinačna i masovna dezinfekcija i dezinsekcija, konzerviranje i stabiliziranje stanja materijala.

Tehnike i postupci restauriranja papira i pergamene, materijali i pomagala koji se koriste pri zahvatima.

Tehnike i postupci uvezivanja, restauriranje uveza.

Dokumentacija restauratorskih zahvata.

Etika konzerviranja i restauriranja arhivskog gradiva.

Literatura:

- obvezna:

1. Mikrobiološka destrukcija spomenika kulture. Zbornik radova. HRZ, Zagreb, 2000.
2. Doprinos laboratorijskih istraživanja u konzervatorsko-restauratorskim radovima. Zbornik radova. HRZ, Zagreb, 1999.
3. Adcock, E.P. IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom (prijevod s engleskog). Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb 2003.
4. Banik, G. Paper and Related materials. ICCROM SPC – Course, Rome, 1993.
5. Reed, R. Ancient Skins, Parchments and Leathers. Seminar Press, London and New York, 1972.
6. Florian, M.L.E. et al. The Conservation of Artifacts Made from Plant Materials. Second printing. GCI, 1992.
7. BS 4971: Part 1. Recommendations for Repair and Allied Processes for the Conservation of Documents. Part 1. Treatment of Sheets, Membranes and Seals. BSI. London, 1973.
8. BS 5454. Recommendations for storage and Exhibition of Archival Documents. BSI. London, 1989.
9. ISO 9706: 1994 Information and documentation – Paper for documents – Requirements for permanence
10. Proceedings of Conservation in Archives: International Symposium, Ottawa, Canada, May 10-12, 1988. ICA, Paris 1989.
11. Preservation of Library and Archival Materials: A Manual. Third Edition. NDCC. Andover, MA, 1999.

- dodatna:

1. Buchanan, S.A.: *Disaster Planning Preparedness and Recovery for Libraries and Archives*. RAMP Publication PGI-88/WS/6. Paris, 1988.

2. Buchmann, W. Preservation: Buildings and Equipment. U: Janus 12 (1998), str. 49-62.
3. Weber, H. Bestandserhaltung. Herausforderung und Chancen. Stuttgart, 1997.
4. Middleton, B.C. The Restoration of Leather Bindings. Chicago, 1979.

12. Povijest institucija na hrvatskom području

Sadržaj predmeta:

Ustroj i djelovanje institucija srednjovjekovne Hrvatske: središnja vlast, županije, gradovi i općine, vjerske ustanove, vlastelinstva.

Institucije Ugarskog kraljevstva do 1526., institucije Mletačke Republike, središnje institucije Habsburške Monarhije 1526.-1918., hrvatske zemlje pod turskom upravom.

Ustroj uprave na području Vojne krajine, institucije u Istri i Rijeci do 1918.

Reforme Marije Terezije i Josipa II. Ilirske provincije i francuska uprava, austrijska uprava u Dalmaciji, ustroj javne uprave 1848.-1850., ustroj javne uprave 1850-1861., državna uprava 1861. – 1869., državna uprava na temelju Nagodbe (1869.-1918.), pravosuđe 1848. – 1918.

Upravna i teritorijalna organizacija Kraljevine SHS/Kraljevine Jugoslavije (ustanove središnje vlasti, organizacija i nadležnosti oblasti, banovina, kotara i gradova), ustroj pravosuđa, školski sustav, vojska, gospodarstvo.

Istra, Rijeka i Zadar pod talijanskom upravom.

Upravna i teritorijalna organizacija NDH, pravosuđe, javne službe, vojska i školstvo u NDH, postrojbe i ustanove stranih sila na hrvatskome području za vrijeme 2. svjetskog rata, ustroj i djelovanje partizanskih civilnih i vojnih organa vlasti.

Upravni i teritorijalni ustroj Hrvatske u razdoblju socijalizma, ustroj i nadležnosti saveznih tijela i ustanova, republička tijela uprave i javne ustanove, lokalna samouprava, pravosudni sustav, obrazovni sustav, reforme političkog i gospodarskog sustava, društveno-političke organizacije.

Upravni i teritorijalni ustroj Hrvatske po osamostaljenju, ustroj i nadležnosti tijela državne uprave i lokalne uprave i samouprave.

Literatura:

-obvezna:

1. Beuc, I. *Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije*, Zagreb, 1985.
2. Dabinović, A. *Hrvatska državna i pravna povijest*, Zagreb 1990.
3. Horvat, M., Bastaić, K., Sirotković, H. *Rječnik historije države i prava*, Zagreb 1968.
4. Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst – »Narodne novine« broj 41/01 i 55/01).
5. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine« broj 33/01 i 60/01).

13. Pomoćne povijesne znanosti

Sadržaj predmeta:

Osnove latinske paleografije: materijali i sredstva za pisanje, vrste pisama na području Hrvatske, čitanje i transkripcija tekstova pisanih različitim tipovima latiničnog pisma.

Diplomatika: osnove diplomatike, vrste i tradicija isprave, vanjska i unutarnja obilježja isprave.

Kronologija: računanje vremena, era, godina, početak godine, kontrolni dijelovi datuma, mjeseci u godini, dani u tjednu, pomične i nepomične svetkovine, dijelovi dana.

Heraldika: pojava i razvoj grbova, vrste grbova, podjela grbova, dijelovi grbova, opisivanje grbova, grbovi na području Hrvatske.

Sfragistika: pečati u povijesti, značenje, oblici i primjena, vrste pečata, materijal pečata, oblici pečata, način pečačenja.

Povijesna metrologija: mjere za dužinu, mjere za površinu, mjere za obujam, šuplje mjere, mjere za težinu, sustavi novčanih jedinica, europski metrički sustavi i njihova nazočnost na hrvatskome prostoru.

Literatura:

- obvezna:

1. Stipišić, J. Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi. Školska knjiga, Zagreb 1991.
2. Antoljak, S. Pomoćne istorijske nauke. Historijski arhiv, Kraljevo 1971.
3. Cappelli, A. Cronologia, Cronografia e Calendario perpetuo dal principio dell'era christiana ai nostri giorni. Hoepli, Milano 1998. (7. izd.)
4. Grotefend, H. Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit. Hahnische Buchhandlung, Hannover 1982. (12. izd.)
5. Gulin, A. Hrvatska crkvena srednjovjekovna sfragistika. Golden marketing, Zagreb 1998.
6. Herkov, Z. Naše stare mjere i utezi. Uvod u teoriju povijesne metrologije i njezina praktična primjena pri proučavanju naše gospodarske povijesti. Školska knjiga, Zagreb 1973.
7. Kren, T. Svjetski kalendar i kršćanska era. HKD Sv. Jeronima, Zagreb 2000.
8. Zmajić, B. Heraldika, sfragistika, genealogija. Školska knjiga, Zagreb 1971. (2. izd)
9. Zmajić, B. Heraldika, sfragistika, genealogija, veksikologija, rječnik heraldičkog nazivlja. Golden marketing, Zagreb 1996.
10. Smičiklas, T. Predgovor, u: Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, sv. II, listine XII. vijeka (1101-1200). JAZU, Zagreb 1904.

14. Upravljanje elektroničkim dokumentima

Sadržaj predmeta:

Funkcije sustava za upravljanje dokumentima i njegova integracija u informacijski sustav organizacije, funkcionalni zahtjevi i standardi u upravljanju elektroničkim dokumentima.

Document management tehnologije i aplikacije, upravljanje znanjem u organizacijama, modeliranje i upravljanje sadržajem informacijskih sustava, baze znanja i baze dokumenata, Internet/Intranet tehnologije u upravljanju dokumentima.

Jezici za označavanje i strukturiranje dokumenata i informacijskih izvora, sheme metapodataka u upravljanju dokumentima i spisima.

Svojstva elektroničkih dokumenata, ovisnost o softveru i hardveru, fizička i logička struktura elektroničkih dokumenata, integritet i vjerodostojnost elektroničkih dokumenata, sigurnost i zaštita podataka

Životni ciklus dokumenta, koncepti trajne zaštite i čuvanja elektroničkih dokumenata.

Indeksiranje, organizacija i on-line pretraživanje, napredne tehnike pretraživanja elektroničkih informacijskih izvora.

Literatura:

- obvezna:

1. Electronic Records: A Workbook for Archivists. International council on Archives, 2005.
2. MoReq2 Specification: Model Requirements for the Management of electronic Records. Luxemburg 2008.
3. Bearman, D. Electronic Evidence: Strategies for Managing Records in Contemporary Organizations. Pittsburgh 1994.
4. ISO 14721:2003 Space data and information transfer systems – Open archival information system – Reference model

- dodatna:

1. International Council on Archives. Principles and Functional Requirements for Records in Electronic Office Requirements; Modul 1: Overview and Statement of Principles; Modul 2: Guidelines and Functional Requirements for Electronic Records Management Systems; Modul 3: Guidelines and Functional Requirements for Records in Business Systems, 2008.
2. Trustworthy Repositories Audit and Certification: Criteria and Checklist. Center for Research Libraries and Online Computer Library Center, 2007.
(www.crl.edu/PDF/trac.pdf)

10. Zaštita i obrada elektroničkih zapisa

Sadržaj predmeta:

Formati i strukture elektroničkih zapisa (tekst, slika, baze podataka, video i audio formati, multimedija), standardi kodiranja i strukturiranja digitalnih podataka.

Mediji za pohranu elektroničkih zapisa, tehnike i postupci za provjeru integriteta.

Formati za razmjenu podataka, sheme metapodataka u zaštiti i obradi elektroničkih zapisa.

Postupci konverzije i migracije podataka, digitalizacija.

Sigurnost računalnih sustava i elektroničkih podataka.

Literatura:

- obvezna:

1. Digital Curation Center. Curation Reference Manual.
(<http://www.dcc.ac.uk/resources/curation-reference-manual>)

2. Trusted Digital Repositories: Attributes and Responsibilities. OCLC and Research Library Group, 2001. (<http://www.oclc.org/programs/ourwork/past/trustedrep/repositories.pdf>)
3. Trustworthy Repositories Audit and Certification: Criteria and Checklist. Center for Research Libraries and Online Computer Library Center, 2007. (www.crl.edu/PDF/trac.pdf)
4. Smjernice za korištenje elektroničkih informacija: kako postupati sa strojno čitljivim podacima i elektroničkim dokumentima (prijevod s engleskoga). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1999.

dodatna:

1. Vodič za upravljanje elektroničkim gradivom s arhivskog stajališta (prijevod s engleskog). Hrvatski državni arhiv, Zagreb 1999.
2. Guidelines for the preservation of digital heritage. UNESCO, Paris, 2003. Dostupno na: www.unesco.org/webworld/mdm

6. FOTOGRAFIJA I MIKROGRAFIJA

Sadržaj predmeta:

Fotografske tehnike i postupci, vrste, namjena i građa fotografskih uređaja.

Fotografsko snimanje, čimbenici koji utječu na parametre i kvalitetu snimka, podešavanje parametara snimanja.

Vrste i svojstva fotografskog materijala, razvijanje, kopiranje i obrada fotografskog materijala, oprema i tehnološki postupci u fotografskom laboratoriju.

Mikrografske tehnike i postupci, mikrografske snimanje i obrada snimljenog materijala, priprema gradiva za mikrografske snimanje, međunarodne norme u mikrografiji.

Zaštita i čuvanje fotografskog i mikrografske materijala, uvjeti čuvanja, vrste i izvori oštećivanja i propadanja.

Digitalizacija i digitalna obrada slika, uređaji za digitalizaciju, postupak digitalizacije, svojstva i osnovni parametri digitalne slike, alati i postupci za obradu digitalne slike.

Literatura:

- obvezna:

1. Fizi, M. Fotografija. Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1982.
2. Hedgecoe, J. Fotopriručnik o fotografskim tehnikama, postupcima izrade i opreme. Mladost, Zagreb, 1982.
3. Perić, M. Suvremena kolor fotografija. Narodna tehnika, Zagreb, 1992.
4. Bergstein, A. Kapustić, S. Mikrografija. Samobor, 1989.
5. Justrel, B. Roper, M. White, H.J. Upute za zaštitu mikrooblika (prijevod s engleskoga). Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 1998.
6. Ang, T. Digitalna fotografija. Znanje, Zagreb, 2003.
7. Vlašić, Kristian. Priručnik o skeniranju – tehnike i trikovi. Kristal, Zagreb, 2000.
8. Ritzenthaler, M.L. et al. Upravljanje zbirkama fotografija, (hrv. prijevod). Hrvatski državni

arhiv, Zagreb, 2004.

- *dodatna:*

1. Manual of Archival Reprography. ICA. K.G.Saur, München, New York, London, Paris, 1989.
2. Dörr, M., Weber, H. Digitalna obrada podataka u funkciji zaštite arhivskih fondova? U: Arhivski vjesnik 43 (2000), str. 91-107.

* Popis ispitne literature usvojen je na sjednici HAV-a održanoj 23. prosinca 2010. godine